

CONSUETA Y NOTA DE DIFERENTS COSAS DE LA CATEDRAL DE VIC, DE L'ANY 1662 (VIC, ARX. EPISCOPAL, PIETAT, 12)

per JORDI VILAMALA SALVANS

PRESENTACIÓ HISTÒRICA

La consuetud que transcrivim va ser escrita per Francesc Casas, mestre de la capella de la Seu de Vic al segle XVII, segurament al 1662, si fem cas d'una anotació feta *a posteriori* que consta a la portada. El document forma part del fons de l'Arxiu de la Pietat de Vic (APtV, 12), que es conserva a l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic (ABEV).

La consuetud s'estructura en vint apartats, que per a major comprensió hem numerat. Recull des de costums i procediments propis de la litúrgia, el cerimonial i la praxi religiosa fins a notícies de fets excepcionals que han ocorregut a la ciutat de Vic i al seu entorn més immediat.

De tota manera, abans d'entrar en el que és el document en si, caldria que coneguéssim una mica la situació de la ciutat de Vic a l'època moderna i les particularitats de les comunitats de beneficiats de la ciutat: el Capbreu de la catedral de Vic i la Comunitat de beneficiats de l'església de la Pietat de Vic.

LA CIUTAT DE VIC A L'ÈPOCA

La ciutat de Vic a la primera meitat del segle XVI va viure una etapa d'esmoreïment, de crisi demogràfica i d'enfrontaments de caràcter local o regional, als quals s'hi va sumar un immens flux immigratori, majoritàriament occità. Tot un seguit de factors adversos que van determinar una activitat constructiva gairebé insignificant, dominada per mestres de cases d'origen gascó. Tanmateix, aquesta situació va canviar progressivament a la segona meitat del segle. La puixança del comerç i la relativa pau ciutadana van propiciar un augment de les classes artesanes i sobretot d'aquelles relacionades amb els oficis de la construcció. Aquest augment va portar als mestres de cases a escindir-se de la confraria dels Elois –que englobava els oficis de la forja i la construcció–, i a constituir-se com a confraria independent des 1565. El nou gremi agrupava mestres

de cases i lapidaris sota l'advocació de sant Antoni, sant Roc i els quatre màrtirs. L'associació es trobava a l'església de la Pietat i va tenir una davallada d'integrants cap al 1598, quan es va resoldre que els procuradors fossin dos en comptes de quatre i que almenys el primer fos català, malgrat les protestes dels mestres d'origen francès, que gairebé hi eren majoria.¹

Diverses circumstàncies favorables van permetre l'augment de l'activitat constructiva; sobretot unes millors condicions econòmiques, però també la consolidació de la Contrareforma i del control episcopal sobre les parròquies i l'afiançament de les diferents estructures parroquials –obrerries i confraries–, més ben estructurades i organitzades. Això va permetre que nombroses poblacions poguessin afrontar les grans despeses econòmiques i les dificultats organitzatives i de gestió generades per les noves construccions i per l'agençament interior dels edificis més emblemàtics de cada parròquia. Aquestes circumstàncies, sumades al zel i dedicació dels bisbes, rectors i fidels, van fer possible l'aixecament de molts temples, concebuts segons un model constructiu i ornamental que materialitzés la ideologia de l'Església catòlica triomfant.

El panorama general serà dominat per la restauració, ampliació o construcció de nova planta d'edificis conventuals i parroquials, que es multipliquen considerablement durant els segles xvii i xviii. Pel que fa als temples parroquials, al llarg dels segles moderns, la majoria de les esglésies d'origen medieval havien esdevingut insuficients a causa de l'augment de la població, i d'altres s'havien deteriorat pel pas del temps. Moltes parròquies es van veure amb la necessitat de reparar o ampliar les seves esglésies. D'altres van optar per construir-les de nova planta, invertint en aquelles empreses una gran quantitat de recursos econòmics i projectant sobre les noves construccions l'orgull cívic del municipi i de la comunitat de fidels. Malgrat tot, va ser al llarg del segle xvii quan es van construir o remodelar la majoria de les esglésies parroquials de les diòcesis catalanes.²

El segle xvii a Vic va ser un període de recuperació i certa prosperitat, tant en l'àmbit econòmic com demogràfic, i la vida cultural de la ciutat es va dinamitzar considerablement amb la creació de la universitat literària. Al llarg del primer terç de la centúria es va forjar un clima social i econòmic propici, afavorint la fundació de noves esglésies i convents foramuralles i la reforma d'aquells preexistents. Els caputxins van arribar a la ciutat el 1608 i van construir una nova capella a l'Àngel Custodi el 1610; els jesuïtes es van establir a la capella de Sant Just el 1621; els framenors van tornar a Vic ocupant la capella del Remei; es va

1. JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard. *La ciutat de Vic i la seva història*, Barcelona: Curial edicions, 1976, p. 186-187.
2. Per a la redacció d'aquest apartat hem utilitzat el treball de MARTÍ FELIU, Elisenda, *L'arquitectura vigatana al segle XVIII. El mestre de cases Josep Morató Sellés (1712-1768): biografia i catàleg d'obra*, treball de recerca dirigit per Joaquim Garriga Riera, Departament de Geografia, Història i Història de l'Art, Universitat de Girona (2006), p. 66-77.

fundar el convent de Santa Teresa de les monges carmelitanes descalces –a partir del 1636–, i els carmelitans descalços es van traslladar al carrer de Manlleu. El 1637 van arribar els trinitaris i la seva segona i definitiva església, dedicada a santa Margarida, va ser construïda per Pere Cases des del 1696, al principi del carrer de Sant Pere. Les carmelitanes calçades de la presentació van tenir el seu convent a les Davallades des del 1683 i el convent del Carme es va reconstruir a partir del 1661. La capella gòtica de la Mercè es va adaptar a la nova arquitectura, es va construir una nova capella de Santa Eulàlia i el primitiu oratori dels Dolors es va bastir a l'interior de l'Hospital de la Santa Creu. Però, pel seu simbolisme cívic, l'església més destacada i emblemàtica del període va ser la de la Pietat, que acollia les relíquies dels sants màrtirs Llucià i Marcia, sants patrons de Vic. A través de la seva dilatada construcció, va esdevenir una bona mostra de variació d'estils i gustos al llarg de dos segles, ja que no s'acabà definitivament fins al darrer terç del segle XVIII.

És en aquest context que cal ubicar el naixement de la comunitat de beneficiats de l'església de la Pietat de Vic, que va molt lligat a la trajectòria dels beneficiats de la catedral vigatana. De fet, l'església de la Pietat fa d'aixopluc a un originari grup de preveres que, com a beneficiats de la capella de la Pietat establerts a la seu de Vic, topen, d'una banda, amb el Capítol de canonges i, de l'altra, amb la comunitat de beneficiats del capbreu de la catedral de Vic. Val a dir que des de ben antic a la capella de Sant Sadurní, i després a l'església de la Pietat, s'hi celebrava el culte als sants màrtirs, patrons de Vic. Aquest culte té com a administradors, almenys des del segle XIV, els canonges tresorers de la catedral de Vic.³ La mala cohabitació entre els que seran beneficiats de la Pietat i els de la catedral és la que farà que un grup de preveres se separi físicament de la comunitat original per anar-se a establir fora de la seu vigatana. Per fer-ho demanen els permisos per instal·lar-se a l'església de la Pietat, que està sota patronat del Consell vigatà, de manera que, a més de la separació física de la resta dels beneficiats, tenen l'ampara del consell vigatà. No obstant això, inicialment no se separen formalment del capbreu de la catedral de Vic, sinó que s'estableixen com una mena de franquícia de la institució en una altra part de la ciutat. L'any 1454 el Consell Municipal va començar les obres de construcció de la capella de Santa Maria de la Pietat, annexa a l'església de Sant Sadurní. Les obres van continuar durant tot el segle XVII i pràcticament el XVIII. La comunitat de la Pietat quedarà sensiblement afectada per les desamortitzacions tot i salvar alguns patrimonis, i junt amb la devaluació de les rendes i els canvis organitzatius eclesiàstics arran del concordat del 1851 determinarà la seva decadència. Cap a finals del XIX els beneficiats de la Pietat seran traslladats a la

3. Els canonges tresorers de la catedral designaven per l'administració del culte als Sants Màrtirs a uns beneficiats. Consta que al costat de l'església hi havia la casa del rector dels Sants Màrtirs i que el seu portal vell fou enderrocat l'any 1458 en el transcurs de les obres de construcció de la capella gòtica de la Pietat.

catedral on absorbeixen el que quedava del Capbreu i constitueixen el que s'anomenen beneficiats de l'Antic Personal.⁴

De fet, els orígens del Capbreu de la catedral de Vic cal buscar-los en un conflicte similar. El Capbreu s'estructura a partir d'una sentència donada pel sagristà i el sacriscrini de la seu el 1253 que pretén acabar amb els conflictes que hi havia entre els domers de la catedral i els beneficiats i la resta de clerecia resident a causa de les distribucions dels oficis i funcions que tenien lloc a la seu ja que els domers, com a responsables de la cura d'ànimes, sovint assignaven aquestes funcions a preveres forasters en detriment dels beneficiats i preveres residents. S'estableix que els domers i beneficiats escolleixin una persona, generalment un beneficiat, que ha de distribuir entre els domers, beneficiats i resta de preveres residents de Vic tots els emoluments procedents de les uncions, sepultures, novenals, cap d'anys y altres qualsevols sufragis pels morts i el que els fidels donaven i assignaven per raó d'aquests sufragis, i també els emoluments procedents dels aniversaris, misses, serveis i altres funcions. Aquesta persona escollida, per tal de controlar les presències i actuacions dels preveres ha de portar els capbreus o llistes de misses, sepultures i altres oficis, i passa a ser anomenat capbrever, i la institució o administració passa a ser anomenada Capbreu. A partir d'aquesta estructura inicial, al llarg dels segles la organització s'anirà fent més diversa i complexa en augmentar la clerecia de la catedral i les funcions atribuïdes, i en incorporar la gestió dels béns que adquireix per donacions o altres vies i en incorporar també una activitat financera censalística a partir de la Caixa de Dipòsits del Capbreu. La institució va entrar en vies d'extinció a mitjans del segle XIX, sobretot a partir de la desamortització i de l'establiment del concordat del 1851 que modificava l'estatus dels beneficiats, si bé va perdurar de forma residual fins a finals de segle i algunes de les seves funcions van quedar assumides o refoses en la comunitat de beneficiats de la Pietat. Aquest fet, explica, segurament, que la consuetud que transcrivim es trobi custodiada a l'arxiu de la Comunitat de Beneficiats de la Pietat de Vic i no a l'arxiu del Capbreu de la Catedral de Vic.⁵

CARACTERÍSTIQUES DEL DOCUMENT

Si passem ara a una anàlisi més formal del text, veurem que la consuetud mesura 215 x 158 mm i consta de quinze folis numerats per una sola cara amb xifres aràbigues, la numeració de la qual correspon a l'època

4. Per a la redacció d'aquest apartat hem utilitzat, entre d'altres, ORDEIG I MATA, Ramon, «La capella gòtica de la Pietat», *Bulletí de les Activitats del Consell de Pastoral de la Parròquia de la Pietat*, Vic, Parròquia de la Pietat, núm. 7, febrer 1993, JUNYENT I SUBIRÀ, Eduard. *La ciutat de Vic ...*, op. cit., p. 239. També, la informació que apareix a la pàgina web de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic <<http://abev.net>> (febrer de 2009).
5. La informació sobre el Capbreu l'hem extreta de la pàgina web de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic <<http://abev.net>> (febrer de 2009).

actual. El conjunt està cosit amb cordó de cànem i les tapes són senzilles, del mateix foli del plec en què hi ha escrit el text.

A la portada s'hi llegeix *Consueta y nota de diferents cosas*, i en inscripció posterior, segurament de començament del segle XX i escrit amb llapis de color blau, 1662. *Catedral. Regles per lo Chor de la Seu*.

Pel que fa a l'escriptura, el document està redactat en català i aparentment escrit per la mateixa mà. El document consta de pàgines en blanc: f. 9v, 10, 12v, 13, 13v, 15 i 15v. A les pàgines 14 i 14v, hi ha anotats els cobraments de ploms que ha rebut l'autor de la consuetat per les funcions religioses. En aquest cas, només hem anotat els noms dels que pagaven, però no la quantitat. Les dues pàgines estan reproduïdes en fotografia amb el seu contingut original.

El volum conté notícies de festes religioses, de la memòria dels donatius que es feien, de la notícia d'esdeveniments excepcionals que es van donar a la ciutat de Vic, i és de gran interès pel que fa a protocol, funcions religioses i el reflex del tarannà propi de l'època.

CRITERIS DE TRANSCRIPCIÓ

En la nostra transcripció seguim fidelment la llengua dels manuscrits. Únicament hem aplicat els criteris de transcripció habituals en aquest tipus de documents, és a dir, modernització de la grafia segons l'ús actual i normalització de la puntuació i de l'ús de majúscules. També hem aglutinat o separat els mots seguint la normativa vigent, fent servir –si era el cas– l'apòstrof o el guionet. Finalment, usem punt volat per indicar aquelles elisions que avui no tenen representació gràfica.

D'altra banda, com que el document transcrit presenta llacunes, utilitzem el signe < > quan hem afegit lletres o paraules per fer més entenedor el text, i el signe [...] quan hi ha trossos il·legibles o que no hem reproduït.

Consueta y nota de diferents cosas⁶

(f. 1) + Reglas per lo Chor de la Seu de Vich
Diumenge del Ram

En lo diumenge del Ram lo cantor setmaner no entona las vespras perquè las entona lo Senyor Cabiscol, las⁷ completas si las antona lo entonador sedmaner.

Item, Per la vigilia de Nadal també la án de antonar la tertia los cabiscols y per la dominica *in albis*.

<1> Dijous Sant⁸

En lo dijous Sant se canta lo ofissi a dos chors y antes de acabar lo offisi se fa la benedictió de la Chrisma, dit lo *Agnus Dei* y lo mestra de capella á de anar ab dos miñons en lo portal de la sagristia perquè án de dir lo hymne en esta forma que antes de començar la benedictió de la Chrisma án de patir de la sagrastia ab la creu y dos miñons ab ella y immediatament tras de la creu á de anar lo⁹ mestra¹⁰ ab los dos minyons a devant cantant lo hymne qye està en lo llibre dels Invitatoris petit, los miñons án de aportar la capetas petites que aportan per la benedictió de las fons y anant¹¹ rodant lo altar passaran per davant lo Senyor (f. 1v) Bisbe; y arribats davant la porta o portal de la capella del secrari se aturaran fins ajan acabat la benedictió dels olis, y acabada torneran a cantar los versos que's seguexen en lo hymne fins sian arribats en la porta de la sagrastia; y allà dins lo portar de la sagrastia cantaran fins que lo Senyor Bisbe sie arribat en lo altar, y arribat en lo altar se'n dexaran y lo Senyor Bisbe continuarà lo ofissi y lo senyor mestra ab los miñons se'n tornaran a dir las respostas del ofissi en la tribuna.

*Item*¹². En lo dia de Divendres Sant. Per lo disapte¹³ té de encomanat lo cantor setmaner las profecies del disapte sant y las á de encomanar en esta forma; que la primera diu la segona dignitat o lo canonge o després del més entich, y la segona y demés, *de gradatim* per los més antichs, fins la última que's la dotzena, la qual á de dir la primera dignitat o lo canonge més vell.

Al¹⁴ Dijous Sant se entra a tertia si y ha benedictió de crisma a vuy oras, sinó, a nou. Lo divendres a nou y lo disapte a set.

6. Manuscrit, d'època posterior i en lletra de mossèn Segimon Cunill, 1662. *Catedral. Regles per lo chor de la Seu*.

7. fi, ratllat.

8. ch, ratllat.

9. Sr, ratllat.

10. i, ratllat.

11. r, ratllat.

12. La lletra canvia de mà.

13. Per lo disabte, volat.

14. En lletra més petita. El text sembla afegit a posteriori.

Item. En los tres días dels fasus¹⁵ á de fer dir las llamantations lo¹⁶ Mestre de Cant a qui li aparega al preposit, o ferlas cantar a cant de orga a quatre veus; las demás lliçons, so és, la quarta, quinta, y sisena, á de encomanar als beneficiats, cantadas a to de las mors, y la setena, octava y novena a tres canonges, per antiguidad, so és, la primera al menor¹⁷ (f. 2) dels tres y la 8a¹⁸ al quis segueix per més antic y la octava¹⁹ al quis segueix del segon més antich; si y ha dignitats la dirà dignitat la última. Los responsoris los diuen com los dobles majors; lo *benedictus* se diu a cant de orga; la Antifona del *benedictus*²⁰ diu un canonge y se á de encomanar com se diu lo últim psalm de laudes y lo antonador se'n a de anar a la tribuna per a comensar lo *benedictus* a cant de orga, y asó se á de fer tots los tres dies dels fasus. Lo disapte Sant va a senyalat la fi d'est codern.²¹

*Item,*²² lo disapte de Siquagesma se tenen de encomanar sos profecias en la forma que se conviden las del disapte.

Item, la vigilia del dia de la Trini²³ dad se diuen sinch profecias y estas diuen los quatre miñons morats y la última lo mestre de capella.

Nota, que lo disapte sant y lo de sinquagesma se diuen entre mitg de algunes proffecies alguns Tractus y estos se an de encomanar a un canonge y un beneficiat de cada cor, y diuen de dos en dos lo tractus, comensant los del cor sedmaner.²⁴

Item, En la octava de corpus lo cantor sedmaner á de entonar las matines y á de estar fins al *Te Deum* al mitg del cor; en las vespras á de encomanar la antifona a un canonge com los dies de doblat per any, acceptat que no s doblen las antifonas; la antifona del *benedictus* diu lo invitorier sedmaner; los responsoris diuen dos com los dobles per any.

Nota, que lo primer dia de la octava del Corpus se diuen matines al matí y la festividad o selemtat²⁵ es²⁶ com a doble per any axí com per lo discurs de la octava no és [...] que lo cantor no està desena li fa stol. (f. 2v)

15. Fas: *Les matines del Dimecres, Dijous i Divendres Sant, durant les quals es té exposat un triangle de ciris i es va apagant un ciri a la fi de cada versicle, fins a romandre tots apagats; cast. oficio de tinieblas. Les preses dels imnes e de las liçons dels fasos,* Diccionari català-valencià-balear, <<http://dcvb.iecat.net/>>.

16. F, ratllat.

17. major so, ratllat.

18. Novena, ratllat.

19. lo menos antich, ratllat.

20. chtus, ratllat.

21. Lo disapte Sant..., està escrit en lletra més menuda, com si fos una nota.

22. La lletra canvia de mà.

23. ni, volat.

24. comensant los del cor..., escrit en lletra més menuda, com si fos una nota.

25. selemtat, podria dir solemnitat; no, ratllat.

26. tant gran perque los responsoris sinch sentas, ratllat.

<2> Sepultura de portioner

En la sepultura de un portioner se an de tocar tres campanas, so és, capítol, tertía y lladra; en lo de la solemnitat á de ser d'est modo, que un canonge y dos capers an de anar a la sepultura y los cabiscols majors an de anar també ab capas y bordons y la absolta que s fa a la casa se fa²⁷ en la entrada de la casa que en axò se diferencia ab la sepultura canonical; la missa á de dir lo canonge que serà anat a la proffessó, los cabiscols an de entonar-la, y per lo semblant an de ser los demás dias de novenal y cap de any y las matinas de mors al fin com la sepultura canonical.

Item, per lo dia o festa de Santa Eularia emèrita en la Seu al ofici se canta a un chor y se dóna per cantar una lliure, dich 1 ll., s., de ploms; esta festa és fundada per lo senyor canonge Damians, fundant entre l de més en los sis corers sis diners a cada un d'ells y estos á de pagar lo bolcer que paga esta festa; fundada fonch en lo any 1659 si no me engany.

Item, per Nostra Senyora de Concepció se ha de cantar a dos²⁸ chors paga lo senyor canonge Nadal 1 ll. 10 s., entre organista y manxador.²⁹

Item, per la ascentió del Senyor cantam a un chor de obligatió.

Item, per Sant Just cantam a un chor de obligatió.

Item, per Sant Joan Baptista se canta lo ofici *tantum* a un chor de obligatió.

(f. 3). Per las matines de Nadal diuen los canonges las lliçons en esta forma. La primera diu lo canonge més vell. La última la primera dignitat que s lo més digna y la 7a la segona dignitat y la 8a la tercera dignitat o lo canonge menos antich que-l de la primera lliçó y consecutivament anar pujant de la 6a en amunt, de més a menos antichs. Los responsoris són com los dobles majors, acceptat lo primer que-l diuen quatre canonges, dos de cada cor, dient un vers un cor y un vers l'altre, començant lo cor sedmaner, advertint que si lo Senyor Bisbe y serà, a ell li toca dir la última lliçó, si no al ardiacha, y las de encomanar lo dia antes lo cantor sedmaner.

Item, per la Epiphania se canta lo ofici a dos chors sens paga alguna. És festa anyal.

<3> Professó de la Gleva que se feu en lo any 1662³⁰

Nota. Que lo any 1662 a 3 de abril se votà de anar ab professó a Nostra Senyora de la Gleva per necessitat de aygua que avia mig any

27. baig, ratllat.

28. un, ratllat.

29. de obligatió sens aver paga, ratllat.

30. La lletra canvia de mà.

que no avia plogut ab abundantia sinó una cosa poca, y per esta causa se feu esta professó en esta forma. Van de la cathedral dotze beneficiats, so és, sis de cada chor; dos conductius, un de cada cor, y estos per aportar los Sants Màrtirs vestits ab sobrapallís y estola; lo cantor y deus que no seran sedmaners al chor; un sagristà de la sagrestia major; lo capellà que serà bolser de las ànimes; y dos canonges, un de cada cor, o tots de un cor.

(f. 3v) Van tots ab sobrapellis y hermussa y per lo que s pot e[s]devenir barret de ales. Parteixan puntualment com se comensa al chor *Domine labia mea aperies*. Los dos canonges proten (*sic*) bordons y passant per lo chor van per lo portal de Sant Bernat o major y quant són al fossar comensan a cantar los himnes de Nostra Senyora continuant-los fins los aparega cantar los himnes dels Sants Màrtirs. Los canonges van al rengla dels capellans encara que aportian los bordons. Lo cantor á de anar tras de las reliquias dels Sants Màrtirs an una capa morada de tafetà, però si se la voldrà llevar quant serà fora de la ciutat, porà; també poran los canonges deixar los bordons a una casa de las últimas del raval y lo esculà pora traure la Creu del Bastó y aportar-la com se acostuma per las sepulturas de fora ciutat.

Com los apareixerà un lloc al propòsit poran comensar *prima*, 3a, 6a, y 9a, cantat a veu plena a chors com si fossen al chor de la cathedral, de aquest modo: que lo entonador y deus entonaran com si entonassen, com dich, al cor; los versos y antifonas encomanarà lo cantor a una capellà per tot lo discurs de las oras, y quant auran acabat las oras comensaran a cantar los himnes dels màrtirs; emperò, si per lo camí veuran algunas capellas de sants o de santas an de fer commemoratió d'ells, aturant-se tanta las vegades que faran estas comemorations.

Arribats a la capella de Nostra Senyora de la Gleva saludaran-la ab una salva y feta esta salutatió o commemoratió posaran las reliquias dels Sants ab una taula que estarà ja aparellada davant lo altar major y se'n aniran los capellans y canonges a reposar; los qui seran confesors poran confessar los qui voldran confessar y dar comunió als qui la demanaran, y passat un bon rato poran comensar lo offici ab molta solemnitat.

(f. 4) Dit lo offici servirà lo bolser de las ànimes vuyt reals, sinó me engany, a cada capellà; y als dos canonges y mestre o entonador dotze reals; al cantor que fa veus me apar que se li donen dotze reals; als dos qui aportan los màrtirs dotze reals, com més clarament ó té anontat lo baciner de les ànimes. E³¹ acabat lo offici y servit aniran a dinar si acàs lo tenen apercebit y quant auran dinat comensaran a dir vespres y completas, y ditas partiran per a Vich dient primerament y saludant a Nostra Senyora ab la salve y sí'ls apareixerà poran cantar alguns

goigs de Nostra Senyora y dels Sants Màrtirs; quant se'n aniran passaran per la capella o oratori, y acabada comensaran la lletania o aquella antifona o respons que diu *Santa Maria que sumus omnes*, y diran tots, fins que sien a Vich que se acostuma de arribar-i entrada de fosch o al tocar de las avemarias que per axó se fa una pausa gran (a ont los qui volen refrascar poden) a una casa que y ha casi a mitig (*sic*) camí, arribats a Vich hix lo clero tot al portal de Manlleu a recibir la Santa professó la qual anira ab molta solemnitat fins arribar a la Seu; los de la professó de la Gleba aportaran un gayato y no per esser ab tot lo clero³² lo deixaran ans bé lo aportaran fins sia acabada; los que aniran o seran anats a la professó de Nostra Senyora de la Gleba tenan la distributió de la iglesia y de més a més dotze sous de la bolsa dels aniversaris o onse.³³ Vuy als 18 de abril de 1662. Francesch Cases, mestre.

(f. 4v) En lo any 1662 en lo dia de Sant Pere Apòstol, patró de Vich, me dóna mossèn Rafel quatre sous per los quatre minyons morats que són per cantar lo respons en las matinas de dit Sant Pere.

Item, per la vigilia de Epiphania no-s diu nona en la matinada.

Item, la vigilia de Pasqua, so és, lo modo de dir lo offici ja està llargament a la fi del codern.

Item, per lo dia de Pasqua a las matinas no y á més de tres lliçons y dos responsoris; la primera lliçó o homilia la diu un canonge més vell o una dignitat; las altres dos dos altres canonges per antiguitat, so és, tercera y 2a; lo primer responsori diuen quatra canonges; lo segon los del invitatori.

Lo dilluns i dimars de Pasqua diuen las tres lliçons canonges per antiguitat; lo primer responsori los invitatories; lo segon o últim los canonges del invitatori. A las completas ja està notat a la fi de aquest codern.

Lo dimecres y dijous se fa com a doble per any, acceptat que no-s doblen las antifonas. Las tres lliçons diuen un canonge, un beneficiat y un morat. Los reponsoris com los dobles per any.

Lo divendres y disapte se fa de dominical per las lliçons diuen un canonge, un beneficiat y un morat. Los responsoris diuen lo primer los invitatories; lo últim diuen los morats.

Nota. Que tots los dias de la octava diuen la antífona del magnífic los canonges com a doble per any y juntament lo divendres y disapte de la dita octava encara que sia dominical.

La *Regina celi* los tres dias de Pasqua, so és, diumenge, dilluns y dimars diuen 4 canonges de cada cor. Los demás dias de la octava diuen la

32. al, *ratllat*.

33. al final en sé del cert, *ratllat*.

antifona *Regina celi* un canonge y un beneficiat de cada cor, acceptat lo divendres y tant solament que no s convida per ella.

(f. 5) *Item*. Lo diumenge de Pasquetas entonan la 3a los cabiscols, la 6a³⁴ lo entonador al mig del cor devant lo faristol gran; a 9a y demés offici entona en sa cadira com a³⁵ doble per any.

Item, per lo dia del Corpus Christ se dóna de la bolça a cada cantor un real del offici y altre real de la professó, de ploms. Al minyons tant los morats com los blaus se dóna a quiscu de-lls un sou al offissi y altre de la professó; y al mestre de cant se dobla en tot, so és, dos reals al offici y dos a la professó; ab esta forma se va distribuir a lo any 1662 sent jo, Francesch Casas, mestre de capella en la Seu de Vich.

Al cap de la octava del Corpus se dóna de la professió a quiscun cantor y minyó, sis diners de ploms.

<4> Pregaries que's feren per pluja en lo any 1662

Primerament, fetas las estacions que se acostumen de fer tret lo Santíssim Sant del altar (que sie sempre alabat) se votaren sinc professons. La primera anà a la Iglesia de Nostra Senyora de Pietat de la present ciutat de Vich, portat los Sants Màrtirs. La 2a a Sant Domingo. La 3a a Nostra Senyora de la Mercè. La 4a a Santa Clara. La 5a, que fonch consecutivament després destas³⁶ a 11 de novembre de dit any 1662, en disapte, se anà a Santa Teresa, y fonc la primera volta després que la iglesia pròpia que s vuy era feta³⁷ que lo clero ab professó avia anat³⁸ a dita iglesia, ab que ab esta última professó se alcanza pluja y fonc ab esta forma: feta esta professó en lo mateix dia avent³⁹ estat lo cel⁴⁰ tota la matinada seré, volgué Déu per intercessió dels Sants, en particular de Santa Teresa beneyta, que al mig dia lo cel se cobrí de núvols⁴¹ ab molts vens diferens que aparexia que anaven a competència per a que los núvols se⁴² juntassen a dar y llançar aygue en esta plana, ab que comensà a ploure y⁴³ un poquet es mateix dia, y després, a nou ores de la nit tornà a ploure ab tanta continuació que sens dexar-se'n ploqué 30a oras de rellotge, ab que restà la terra molt apta per a sembrar y fangar, avent dos o tres mesos que no avia plogut.

(f. 5v)

34. y 7a, *ratllat*.

35. sem doble, *ratllat*.

36. *altras, ratllat*.

37. era feta, *volat*.

38. anat, *volat*.

39. avent, *volat*.

40. lo cel, *volat*.

41. núvols, *volat*.

42. se, *volat*.

43. després, *ratllat*.

<5> Advent

Vespras. En las primeras vespras se va un poch a pler, en particular al *Himno conditor alme* y en las completas se dexa la antifona *Salve Regina* y se comensa *Alma redeptoris mater*.

Matines. A las matinas, en particular al invitatori que-s diu *Regem Ventorum*, se va ab molta solemnitat los himnes de matines y laudes. Lo primer respons diuen dos canonges, un de cada chor, y los dos invitatoriers ab molta solemnitat, comensant-lo tots junts. Lo primer vers diuen lo canonge y invitatorier⁴⁴ del chor setmaner, l'altre los del altre cor, y axí van continuant lo respons; acabats los versos comensa lo entonador lo respons tot sol, y responen los demás fins al primer vers. En est respons no y ha ciris. Los canonges an de ser dels més vells.

En estas matines no y ha *Tedeum* y se ha de convidar un beneficiat per dir lo octau respons y lo últim diu lo invitatorier que no és setmaner. Per totas las dominicas de Advent se té de encomanar a un beneficiat per dir lo octau respons, quan no y haje.

Nota; que tots los dias feyners del Advent se diu nona a la matinada consecutivament després de sexta.

Item, en los dias que s diuen las oras se muda lo to del himne *Conditor alme* que-s a las vespras, y se⁴⁵ encomana la antifona primera a un canonge dels més vells y-s repateix tota la antifona com a ofici doble; també se encomana o se convida per lo *benedicamus* de vespras dos canonges, un de cada chor, per a dir lo *benedicamus*, advertint que sempre per dit *benedicamus* se convida lo canonge que ha dita la antifona o y l'altre dels més vells, o igual a ell.

Item. Lo dia de la Purificació de Nostra Senyora se diu *Ave Regina Caeli* en la qual no-s convida encara que l'orga siga no persó se deixa de comensar *Ave Regina celorum* al cor.

Nota. Que lo diumenge que-s van a sercar las butllas se diu tercia y sexta y després se diu la llatania porque-s tingan temps de vestir-se los qui an de fer o dir lo ofici.

(f. 6)

<6> Vigília del Corpus

Per la vigilia del Corpus no-s⁴⁶ diu nona a la matinada; se diuen matinas a la tarde; no y ha canonge.

44. de la par, *ratllat*.

45. comensa napar, *ratllat*.

46. se, *ratllat*.

<7> + Entrada del senyor Bisbe don Braulio Suñer de bona memòria

Entrà lo senyor bisbe don Braulio Sunyer en esta ciutat de Vich a 27 de mes de juny 1663, de la qual entrada vull fer memòria del modo que va ser. Primerament, dos dias antes sabuda la diada se adornà lo portal major de Sant Pere de moltas entorxadas, bandaretas y altràs coses, ab las armas del Pontifice, del Bisbe, y de la Ciutat y Capítol. També se fregan i-s netejan los quadros de Sant Bernat, i-s neteja la iglesia de la Seu tota; se adorna lo cor de Sant Pere com se acostuma per Sant Pere, Lo altar major se adorna ab las pessas totes y ab lo docer que s posa per Corpus.

Lo dia de la entrada se posa lo estrado al altar major aont lo Senyor Bisbe se ha de agenollar; se posan 4 siris al faristol del cor y alguns al cor de Sant Pere. Van-lo a recibir lo Capítol, Capbreu y Ciutat. Lo Capbreu va fins a Tona si bé no y arriba del tot; són dotse beneficiats, no més, y parteixen a la una oras, los quals van de curt, no portan botas, menen calçadures grossas, cada un ab son criat, los quals criats aportaran espasa tots; antes de arribar a Tona fan alto y refrescan, que persó lo Senyor Capbrever aportarà alguna cosa. Tindran compte com lo Sentor Bisbe bé vindrà, y pujaran a cavall y lo aniran a tapar y tapat baxaran de cavall y lo Senyor Capbrever li farà la ben vinguda y, feta, tornaran a pujar a cavall i-s posan lo Senyor Capbrever y un dels beneficiats al costat del Senyor Bisbe, lo capbrever a la mà dreta y lo beneficiat, que serà lo conseller en cap (si no m'engany) a la mà esquerra y los demás a davant, y axís aniran fins que trobaran lo Capítol y, trobat, dexaran lo Senyor Bisbe ab lo Capítol y aniran-se'n luego a Vich un poc de pressa. Lo Capítol va a recibir ab esta forma.⁴⁷ (f. 6v) Parteixen a quatra oras de la tarda. Van a cavall tots ab calçadures grossas. Los canonges ab los barrets de bisbe y llarchs, van los porcioners també llarchs emperò ab bonete, y axí mateix los officials de Capítol; menan criat quiscun ab espasa; qui voldrà portar pulaynes y espuelas porà, y guans; y d-esta manera van primer los canonges, després per ordre los officials, y van a poc a poc fins que's troban no aturant-se,⁴⁸ i-l'acostuman trobar a la torra de don Joseph Bru o al Coll Pedregós; y, trobat, lo Senyor Ardiaca y los Senyor Cabíscol li fan la ben vinguda com se acostuma y, feta, passen de un a un davant d'ell sens ningú baxar de cavall y reben la benedictió del Seyor Bisbe; passats⁴⁹ tots, los officials se posan davant, los canonges derrera, y lo Senyor Ardiaca y lo Senyor Cabíscol se'l posan al mitig. Lo Ardiaca a mà dreta y lo Cabíscol a mà esquerra, y d-esta manera

47. a fins lo troba, *ratllat*.

48. com dic fins que's troban, *ratllat*.

49. pa, *ratllat*.

van fins que topan la Ciutat y, topada, lo Capítol deixa lo Senyor Bisbe y la Ciutat lo pren, y lo Capítol se parteix per a Vich un poc a pressa, per lo que se'n an de vestir al arribar lo Senyor Bisbe a la Ceus. Los canonges van primers al tornar a Vich y van junts fins arribar a la plaça de Santa Maria y allí cada un se'n va a casa a mudar-se y luego tornan a la Seu y ab professó van a recibir lo Senyor Bisbe a la escala del foçar. Lo Senyor Ardiaca fa de acistent, lo qual aporta la Vera Creu, y arribats a la escala y feta la sermonia acostumada lo Senyor Bisbe se posa al costat del Senyor Ardiaca y van cantant *Ecce sacerdos magnus* fins a la iglesia y allí dirà lo Ardiaca *Tedeum*, al qual lo orga tocarà y los cantors estaran al segon cor per a cantar-lo a fals bordo fins que lo Senyor Bisbe sie al altar major, y arribat allí dexaran de cantar lo *Tedeu*, y los minyons dels candeleros diran lo vers y lo clero que serà al altar major respondrà y en tot lo demés ab que los cantors ni lo orga no diuen res més; allí al altar major se fa la cerimonia (f. 7) deguda juntament lo *osculum pacis* ab los canonges. Feta esta cerimònia lo Bisbe dóna la benedició al poble y luego se'n va y la Ciutat lo acompanya fins a palacio y los capellans fins al foçal tant solament. Lo demés que faltará en esta nota serà a las consuetas de la Seu.

<8> Nota de quan posaren la reserva a la iglesia de Nostra Senyora de Pietat lo any 1664

Se posà la reserva del Santíssim als 19 del mes de janer del any 1664, dia de disapte,⁵⁰ ab esta forma; que després de un llarc plet entre lo capítol y ciutat,⁵¹ fonc determinat que lo senyor bisbe don Braulio Sunyer lers posàs y que tingués ell una clau del sacrari y lo sagristà de dita iglesia altra y d esta manera se posà per obra que lo Senyor Bisbe donà llicència a son vicari general que posàs dita reserva y axís⁵² foch posada ab molta alegria y regosijo de tota la ciutat. De tal manera que feren tres dies de festa tenint patent lo Santíssim Sagrament tots los tres dias des del offici fins al reservar, que eran las sis de la tarda, en esta forma; que lo primer dia feu la festa la ciutat, lo segon dia los capellans, lo tercer dia los ciutadans, ab tot lo cumpliment de officis y assistència de tota la ciutat, etcetera, plàcia a Déu Nostre Senyor, que per tant com món serà món y puga estar, y sia per més bé de las Ànimes. Amén.

(f. 7v)

50. la qual, *ratllat*.

51. entre lo capítol y ciutat, *figura amb crida marge esquerre*.

52. de sa, *ratllat*.

<9> Septuagesima

Primo. Lo disapte de la Septuagesima se fa de feria corrent a capitula entra lo que aporta propi.

Lo *benedicamus* se diu ab alleluya per lo qual se té de encomenar a dos canonges més vells, un de cada chor, no s deixen las commemorations ordinàries dels sants; a completas se diu *laus tibi Domine Rex eterne glorie* y se dexe lo Alleluya, etcetera.

<10> Semmana de Passió

En la semmana de Passió en las vespras se va molt a pler, particularment al Himne Vexilla ha de encomenar la antífona del Magnífic a un canonge, so és, lo primer dia al més antich, lo segon die al que ve després d'ell, y axí mateix los demás dies; advertesca que la ha de encomenar antes de pujar-se'n a cantar la *O crux*, etcetera.

(f. 8)

<11> Nota de las obsequias del Rey Philip quart

En lo any 1665⁵³ a 17 del mes de setembre morí lo rey de Espanya Philip quart, que Déu lo tinga en sa Santa Glòria. Feren se las obsequias per tot lo regne y en particular en la present ciutat de Vich se feren en esta forma:

Lo primer dia que tingueren carta los concellers y ciutat de la Reyna, fent-los a saber com lo Rey era mort.⁵⁴ Luego se tocà⁵⁵ en la Cathedral y per totas las iglesias de Vich. Després, passats alguns dias se determinaren de fer un dia un aniversari ab tota solemnitat; entre tant que s tardave, lo dia asenyalat tots los concellers y los de Concell, so és los que obtenien carrechs y puestos en aquella ocasió, se bestiren de dol, ab la forma antiga, tots los cavallers de la ciutat y mullers d'ells també ab dol, sinch dies antes del dia acenyalat que se avian de fer las obsequias se començà a tocar a la catredal y demás iglesias⁵⁶ y se tocava al matí entrant a matines, al mitg dia y a la tarde, y després de tocada la oratió. Arribat lo dia acenyalat a la Catredal digueren matines lo dia antes ab molta solemnitat, com si foran las matines del dia dels mors, també cantades ab la presencia del Senyor Bisbe Don Jayme de Copons, que a les ores era bisbe d'esta ciutat de Vich. La distribució de ditas matines pagava la ciutat y el Capítol no donà cosa de la bolsa dels aniversaris. Esa matexa tardem entres se deyen

53. morí, *ratllat*.

54. y lo fill coronat se, *ratllat*.

55. per, *ratllat*.

56. a la cathedral y demás iglesias, *volat*.

las matines hanà la ciutat, so és, los concellers y altres ciutadans a cavall, ab lo dol convidant per los carrés. Era ab esta forma, que anaven dos porre[r]s endolats a peu y estos donaven tres pich a cada porta, y los demás venien a cavall y no feyen més que passar sens dir cosa, ni los porre[r]s que picavan tanpoch deyen cosa sinó tant solament daven tres pichs a cada porta. Los del campanar mentres estos anaven per ciutat may cessaren de tocar. Lo endampa lo Senyor Bisbe digué Aniversari de⁵⁷ Pontifical ab molt solemnitat; se digué a cant de orga a dos choros a la fi del aniversari se⁵⁸ predicà, y després de la prèdica, se feren sinch absoltas, los cantors ne cantaren dos que foran la segona y quarta, y al cor las demás; tota la distribució pagà la ciutat y el Capítol no donà cosa may; a matines serviren quatre diners, després de matines que s feu absolta general devant del Túmul o Capella Ardent que per a las ores se feya se donà un sou, al offici altre sou, an que tota esta festa per los capellans fonch dos sous y quatre diners. Açó se feu a 8 de octubre de 1665. Als cantors per a cantar donà la ciutat quatre lliures deu sous.

(f. 8v) Nota

Que en lo any 1666 se esdevingué que lo die de carnestoltas fonch en lo mes de mars, y est any y die y agué canonge y donaren a quiscun un sou y jo l prengué y molts capellans y oficials del Capítol deyen que sempre que lo die de carnestoltas se esdevenia en lo mes de mars y avia canonge, y lo present any fonch lo die de carnestoltas a 9 de mars 1666.

<12> <Mort de Jaume Mas, bisbe de Vic>

Als 4 de mars 1684 morí lo Il·lustríssim Senyor don Jaume⁵⁹ Mas, Bisbe de Vich, y encontinent tocaren per totas las iglesias de Vich y se continuà el tocar per 3 dies continuos, ço és, un toch al entrar a matinas, altre toch⁶⁰ al exir de vespras⁶¹ quant lo clero y canonges ab creu y sobrepellissos anaren a fer una absolta devant lo cadàver del Senyor Bisbe (y se ha de advertir que esta absolta se feya al matí perquè era en temps de Quaresma y las vespras se deyen al matí antes de dinar); després, a la tarde, axint de comnpletas, ab la matexa conformitat tornaren a fer altre absolta y lo endemà axí mateix, y al tercer dia axí mateix; los convents també anaren cada dia a la tarde a fer una absolta ab creu. La bolça dels aniversaris servia a quiscun resident igualment 2 diners.⁶² Tots estos tres dies tenien lo cadàver del Senyor Bisbe en

57. Bo, *ratllat*.

58. dig, *ratllat*.

59. de, *ratllat*.

60. qu, *ratllat*.

61. (y se ha de entendre, *ratllat*).

62. al quart, *ratllat*.

fèretro alt vestit de pontifical, ab lo bàculo y mitra. Todas las iglesias de Vich en estos tres dies tocaven, ço és, un toch al matí entrat a matinas a la Seu, altre toch⁶³ quant anaven a fer las ditas absoltas, altre al mig die, altre a la tarde, com està dit, com tornave la catedral y monestirs a fer la la (*sic*) absolta, y altre a las 8 horas. En lo die del enterro, novenal y Cap de any no tocaven sinó tant solament a la Seu⁶⁴ dit die del enterro a la Seu entraren a las 8 horas y digueren 3, 6a y nona y lletanie (f. 9) y vespres tot seguit, y mentres deyen las horas digueren la missa conventual resada y serví la bolça un erdit ordinari per rahó de dita missa conventual. Luego se partiren junt ab tots los religiosos⁶⁵ de tots los convents, que també acudiren per dit enterro, y se donà un ciri de cera groga de pes de una lliura a quiscun dels preveres, axís capellans com religiosos, y escolans y demás officials, etcetera. Arribats a la seu se entrà per lo portal de Sant Joan y posat lo cadàver davant del altar major ab 32 atxes al radedor de cera groga, se comensà lo offici ab cantúria a 2 choras, y los religisos, encontinent, se partiren y no estigueren lo offici; y en dit offici lo predicador de la Quaresma predicà y en ex die no y hagué sinó exa prèdica, que la ordinària de cada die se dexà; acabat lo offici se dexà lo cos del senyor bisbe de la matexa manera a la seu y cada qual se'n anà a dinar y lo enterra-lo corregué per mans dels fossets y mestre de cases qui's feren lo⁶⁶ sot dins lo chor, detras del faristol a la part del chor del senyor bisbe.⁶⁷ A la tarde se digueren matinas de difunts y serviren 8 diners; pagare lo capbrever menor de diners de la cambra. Lo endemà se feu lo novenal y serví dit capbrever 2 sous a cada resident.⁶⁸ A la tarde se digueren un nocturno y laudes⁶⁹ per dit senyor Bisbe, servir lo capbrever menor de diners de la campra (*sic*) 2 diners, havent de servir 4 diners segons opinió de molts; no sé com se feu. Lo die següent se feu lo cap de any y servir lo capbrever menor 8 diners de diners de la cambra y se admiraren molts de que no-s donàs major distributió.

Nota que en los dies del novenal y cap de any serví lo dit capbrever menor un diner a prima quiscun de dits dos dies, pagave la cambra.

També se adverteix que en lo die que es digué lo novenal los 2 sous que-s donaren a quiscun resident de distributió. Lo un sou era per la extremuntió y los devuyt diners eran de distributió per dit novenal. En tots los 3 dies de enterro, novenal y cap de any assistiren los Senyors Concellers ab gramallas de dol.

63. qu, *ratllat*.

64. al dit enterro, *ratllat*.

65. q, *ratllat*.

66. sot, *ratllat*.

67. Lo ende, *ratllat*.

68. Lo ende, *ratllat*.

69. per di, *ratllat*.

En lo combregar de dit Senyor Bisbe donaren un real y pagave lo dit Senyor Bisbe; bé és veritat que després se advertí que en dit combregar devie anar lo clero *amore Dei*; no sé si és veritat.

Ja veurer també se digué que tots los preveres havien de celebrar una missa *amore Dei*⁷⁰ per dit Senyor Bisbe. La veritat és que per esta vegada⁷¹ se pagà y de altre part los parents de dit Senyor Bisbe ne feren celebrar 200 missas de 6 sous.

(f.9v-10)⁷²

<13> Nota. Lo modo de resar lo offici Romà lo dia dels Màrtirs

Sants Màrtirs. Per la natalitia dels gloriosos màrtirs Lluçia y Martià l'ofici se diu tot del comú dels màrtirs.

En la octava se diuen lo primer dia las lliçons de la escriptura corrent y las del segon nocturno se diuen del mateix comú dels màrtirs *post laudes*. Lo dia segent (*sic*) se diuen⁷³ las que seguexen del mateix comú; l'altre dia *post laudes*, y axís va tota la octava.

Emperò si se acertarà un dobla en esta octava no per axò se deixan las lliçons que se avian de dir lo dia del dobla, sinó que si se avian de dir *post laudes*, que's diga *post laudes* lo andemà del dobla y las altres antes se diran també estas.

Item Patrocinio. Per la festa del patrocino de Maria Santíssima se diu lo offici d'esta forma que tot lo offici és de Nostra Senyora de las Neus que és en agost, acceptat las lliçons del segon nocturno que s diuen de Nostra Senyora de setembre que's la Nativitat, las quals prenan del quint dia de infra octava; lo demés tot se pren de la festa de Nostra Senyora de las Neus; esta festa se fa, si no me engany, lo segon diumenge de novembre, doble major.⁷⁴

Item Santa Paula. Per la festa de Santa Paula se diu lo offici d'esta manera, que tot és del comú de las viudas, acceptat las primeras lliçons que's diuen de la escriptura corrent. És pujat a doble major tot lo dia.

(f. 11). *Item Santa Escolàstiga.* Per la festa de Santa Escolàstiga se diu lo offici del comú de las Verges, tantum perquè no és màrtir, sinó tant solament verge, y axís tot lo offici se pren tot arreu antes *laudes*.

En però per la octava se diu lo offici d'esta manera; las primera lliçons tots los dias de la escriptura corrent; las del segon nocturno se diuen

70. *amore Dei, volat.*

71. *no, ratllat.*

72. *En blanc.*

73. *se diuen, ratllat.*

74. *a dos [...], ratllat.*

post laudes, y las del tercer nocturno antes de *laudes*, com al propi dia se digueren.

Nota. Que axí com per la octava las lliçons del segon nocturno lo un dia se prenan *post laudes* y lo endemà *ante laudes* y d'esta manera van continuant tota la octava. Però si acàs o per ventura se acertarà un doble algun dia de la octava que se avian de pendra las lliçons del segon nocturno *post laudes* o *ante laudes*, no per axò passa al torn de aquellas lliçons, sinó que si aquell dia de doble se avian de pendre las lliçons del segon nocturno *post laudes* y si *ante laudes*, tanbé se an de pendre *ante laudas*, y esta regla se á de observar en qualsevol dia que s'acertia al dobla o desmés dobles.

Item disapte Sant. Per lo disapte Sant se diuen las co<m>pletas ab esta forma; primerament se comensa *iube domine benedicere* fins a dit *Deus in adiutorium meum intende* y en lloc de *laus tibi et honor* se diu *alleluya*; y luego sens antifona se comensa *Cum invocarem et caetera*; finits los psalms se toca la antifona *vespere autem sabbati*, la que en la Seu se encomana a un canonge; y luego se diu *nunc dimitis*, y finit se repateix la antifona y se diu tota lo que no-s diu antes del *nunc dimitis* sinó tocar-la tant solament; y repetida dita antifona se diu la oratió y la *Regina caelis et caetera*.

(f. 11v). *Item Sant Just.* Per Sant Just confessor, patró de Vich, se fa lo offici com a doble *prima classis*; tot lo offici se pren del comú de confessors no pontifisses, tot arreu, que no s' diuen de la escriptura las primeras lliçons te octava.

<14> Dia de Pasqua

Pasqua. A completas se resa ab est modo, que dit lo *Deus in atiutorium* sens dir *Miserere mihi domine* ni *Alleluya*, se comensa los psalms *cum invocare et caetera*. Finitis los psalms se diuen los *alleluyas* y, dits, lo orgue toca segon to per lo *nunc dimitis* y dit lo *nunc dimitis* se diu *Hec dies*, y luego la oratió y⁷⁵ *benedicamus*, sens *alleluya* y *Regina Celi*.

Feria 2a

Lo segon dia se resa com lo primer

Feria 3a

Lo tercer dia lo mateix

Santa Clara. Lo dia de Santa Clara verge, *tantum* doble⁷⁶ se fa o se diu lo offici d'esta manera. Las vespras *Hesch est Virgo sapiens et caetera*; a matinas del comú.

75. Regin, ratllat.

76. doble, volat.

Las primeras lliçons de la escriptura corrent las del segon nocturno; la primera de la Santa que ja⁷⁷ la aporta pròpia; la segona y tercera *post laudes* que comensa *nuncnobis ad virgines et caetera*. La Humilia y las dos lliçons antes de *laudes* que diu *simile est regnum celorum decem virginibus et caetera*; y tot lo demás és del mateix⁷⁸ comú de las Verges.⁷⁹

(f. 12)

<15> Janer

Aniversari *ultra*⁸⁰ de muro; al aniversari 8 diners, ll. S, 8, bolsa.

A 22 de janer, Sant Vicens, un diner a prima, 3a y 9a, professó 2, offici 6, de la bolsa.

Aniversari *ultra* de Antoni Espadamala. 5 diners a matí; un diner a 3a, 6a y 9a, y 4 al aniversari.

A 25 de janer. Convertió de Sant Pau. Matines 10, 3a, 6, 9, un diner offici. 6 diners.

A 27 de janer. Sant Joan Chrisostomo. A matinas 10 diners. 3a, 6a, y 9, un diner; offici 8 diners.

Aniversari de Masmitjà, a la missa 8 diners.

A 29 de janer. Santa Paula. A las primeras vespras 4 diners. A matinas 10 diners; professó 2 diners; offici 4 diners; segonas vespras, 4 <diners>.

Aniversari de Andreu Senmartí, offici 8 diners.

<16> Febrer

A 2 de febrer Nostra Senyora.⁸¹ Matinas 8 diners; professó 4 diners; offici 6 diners. Un diner de capbreus⁸² a 5 sous, per letania un diner de la caixa.

Aniversari de Sallés s. 11 diners.

Sant Joan Almoynier, un diner a 1a, 3a, 6a y 9a; a professó 2 diners; a lo offici 4 diners. Tot capbreus

A 4 de febrer, 1 diner de capbreu a prima.

A 5, aniversari general de Isabel⁸³ Molins, viuda, sis diners al offici.

A 6, aniversari general de Samsó, ardi y can se; a prima, 3a, 6a, y 9a,

77. ja, ratllat.

78. mateix, volat.

79. acceptat, ratllat.

80. ultra, volat.

81. Nostra Senyora, volat.

82. [...], ratllat.

83. molins, ratllat.

un diner; a offici 8a; a lletania 2 sous bolsa;⁸⁴ a prima un diner del capbreu

Aniversari general Bisbe Toco, un sou al offici.

A 9, Santa Apollònia. 1a vespres 2 diners;⁸⁵ a matines al libar dos diners.

A 9, Anniversari general de Ferreres, a 1a un diner, al offici 8 diners.

A 10 Santa Escolàstiga Verge. Matins a la vigília set diners; prima a 3 diners; offici a 4 diners; professó a 2 diners.

A 11, Anniversari general de don Pedro Jayme, 1 sou al offici.

A 12, Aniversari general de Ferreres,⁸⁶ 6 diners al offici.

A 13, Aniversari general de Sebastià Costa, canonge. 6 diners al offici.

A 12, Santa Eulària, a les primeres vespres 4; prima, 2 diners; a 3a, 6a, y 9a, 4 diners, professó 4; offici 8 diners.

A 15, Aniversari general de pare y mare de Segimon Ferreres, sagristà y canonge, 8 diners al offici.

A 16, Aniversari general de Domènec, 10 diners al offici.

A 17, Aniversari de Pere Comes francès, 8 diners al offici.

A 18, Anniversari general de Christòphol Vilanera, metje, 1 diner a prima y 8 al offici.

A 19, Anniversari general de Estevanell, canonge, a 1a, 3a, 6a, y nona, un diner; al offici, 8 diners.

Anniversari g de Jaume y Alisabet Alboquès, al offici, 8 diners.

A 26, Aniversari general per Gerònim Catllar, canonge, 8 diners al offici.

Aniversari general per Alsines, canonge 8 diners al offici.

Aniversari general de Sallés, sis diners al offici.

<17> Març

A 26, Aniversari general de Comalada, beneficiat, 8 diners al offici.

Anniversari ultra del Ardiacha de Medalia, 1 sou de diners bons, al offici.

Anniversari ultra de Centies canonge, 4 diners al offici.

Anniversari ultra de Pradell beneficiat, a matines 2; a laudes 2; a 1a, 3a, 6a, y 9a, un diner de capbreu.⁸⁷

Anniversari general de Archàngela Comalada, 8 diners de capbreus al offici.

(f. 12^v-13^v, en blanc)

(f. 14)

84. a lletania 2 sous bolsa, *volat*.

85. a tr di, *ratllat*.

86. cantiga 8, *ratllat*.

87. de capbreu, *volat*.

<18> Los ploms rebo⁸⁸ dels minyons de Any 1662*Primo*, de Jaume Font [...]*Item* de Domingo Orta [...]*Item* de Andalt Soler [...]*Item* de Francesch Bori [...]*Item* de Francesch Basachs [...]**A 22 de janer de 1660**

Jaume Font [...]

Domingo Orta [...]

Andalt Soler [...]

Francesch Bori [...]⁸⁹

Jaume Sala [...]

Joseph Castell [...]

Balthasar Gallissà [...]

A 7 de maig de 1661

Jauma Font [...]

Andalt Soler [...]

Francesch Bori [...]⁹⁰

Joseph Castell [...]

Balthasar Gallissà [...]

Xuriach [...]

Balthasar Gallissà [...]

Joseph Castell [...]

Pere Tey [...]

Xuriach [...]

Font [...]

(f. 14v)

<19> Los ploms rebo dels minyons de Any 1662

Janer

Jaume Font [...]

Francesch Bori [...]

Joan Cadell [...]

88. rebo, *volat*; tinch, *ratllat*.89. Francesch Basachs, *ratllat*.90. Jauma Sala, *ratllat*.

Baltasar Gallissà [...]
 Mossèn Josep Xuriach [...]
 Pere Tey [...]
 Xuriach [...]
 Pere Tey [...]
 Joseph Vila [...]
 Pere Tey [...]
 Gallissà [...]
 Castell [...]
 Xuriach [...]
 Joseph Vila [...]
 Pere Tey [...]
 Gallissà [...]

<20> A juliol de 1663

Castell [...]
 Gallissà [...]
 Xuriach [...]
 Codina [...]
 Vila [...]
 Tey [...]
 Vila [...]
 Castell [...]
 Codina [...]
 Xuriach [...]
 Tey [...]
 Gallissà [...]

(f. 15-15^v, en blanc)

Reglas per lo Chor de la seu de Vich

Diurne del Ram.

En lo diurne del Ram lo Cantor setmaner no en
 las vestras porque las entona lo s.^o Cabiscol, las
 Completas si, las entona lo entonador sedmaner.

m. Per la Vigilia de Nadal fa be la an de antonax
 Tertia, los Cabiscols, y per la Dominica in Albis.

Dijous sant.

En lo dijous sant se canta lo ofissi ados Chors, y antes
 acabar lo ofissi se fa la benedictio de la Chris
 ma dit lo Agnus dei. y lo Mestra de Capella a
 anar ab dos miñons en lo portal de la Sagrastia
 an de dir los miñons lo hymne. en esta forma que
 de començar la benedictio de la Chrisma an
 partir de la sagrastia ab la Creu y dos miñ
 ab ella y immediatament tras de la Creu
 anar lo Mestra ab los dos miñons a deuar

RESUM

La *Consueta y nota de diferents cosas de la catedral de vic*, va ser escrita l'any 1662. Tot i que actualment es conserva al fons de l'Arxiu de la Pietat, originàriament va ser escrita per regular les funcions dels integrants del capbreu de la catedral de Vic. La seva importància radica en que recull tant cerimonials i rituals propis de la litúrgia, com accions que estan cavall entre la celebració religiosa, la festiva, la costumista i la votiva, dels ciutadans de l'època. També recull, actes no excepcionals però si menys habituals, com l'arribada d'un nou bisbe a la seu vigatana, i els funerals en memòria del rei Felip IV d'Espanya i del bisbe Jaume Mas. En la seva part final hi consigna el valor dels oficis i les quantitats rebudes per a la celebració dels mateixos.

ABSTRACT

The *Consueta y nota de diferents cosas de la catedral de vic* was written in 1662. Although it is nowadays preserved within the archival batch of La Pietat Church, it was originally written to regulate the functions of the Capbreu of Vic Cathedral's members, a portion of the Cathedral clergy. Its importance lies on the fact that it collects liturgical ceremonies and rituals as well as celebrations halfway between religious, festive, costumist or votive, in which the citizens of that time took part. It contains also several notices of other special events, so as the arrival in Vic of a new Bishop, or the funerals for King Philip IV of Spain and for the Bishop Jaume Mas. In its final part, the document lists the economical value of the services and the amounts received by the clergy for their celebration.